

NADA GROŠELJ¹

Pompeji Maje Lundgren

Ob spektakularnem izbruhu Vezuva 24. avgusta 79 po Kr. je južnoitalsko mestoce Pompeji (verjetno so ga ustanovili Oski v 7. ali 6. stoletju pr. Kr.) zagrnila plast vulkanskega pepela in plovca, debela od 4 do 6 metrov. Lokacijo so znova odkrili šele čez 1500 let – leta 1599. Še 150 let pozneje pa se je velikopoteznejšim izkopavanjem na območju Pompejev in Herkulaneuma posvetil španski vojaški inženir Rocque Joaquin de Alcubierre (1702–1780). Svojevrstna ironija je, da je prav ta apokaliptična katastrofa mesto prikladno “konservirala” za prihodnje rodove. Tako so Pompeji, zaustavljeni sredi svojega vsakdana, dandanes eno najpomembnejših antičnih arheoloških najdišč: neprecenljivi so po materialni plati, a tudi po socioloških, kulturnih, umetnostnih in jezikoslovnih uvidih, ki nam jih omogočajo.

V kolektivno domišljijo so Pompeji vstopili z zgodovinskimi romani, zlasti z uspešnico *Poslednji dnevi Pompejev* (1834) angleškega pisca Edwarda Georgea Bulwer-Lyttona, ki je doživela številne ekranizacije pa tudi priredbo za gledališče in opero. Usoda tega mesta je navdihovala pisce vse do danes: od starejših omenimo samo Théophila Gautierja in njegovo *Arrio Marcello* (1852), od novejših pa *Pompeje* Roberta Harrisa (2003) ter plejado otroških in mladinskih del, ki so pogosto usmerjena didaktično. S pompejsko tematiko se je v svojem romanu *Pompeji* (2001) spopadla tudi švedska pisateljica, literarna kritičarka in prevajalka Maja Lundgren (roj. 1965).

¹ Dr. Nada Grošelj je samostojna prevajalka. E-naslov: nada-marija.groselj@guest.arnes.si.

Knjiga je požela soglasne kritiške pohvale in prejela literarno nagrado časopisa *Svenska Dagbladet*, nominirana pa je bila še za nagrado Augustpriset (imenovano po Augustu Strindbergu) ter za mednarodni nagradi Premio Bancarella in Prix Jean Monnet de la littérature européenne. Svoja prizorišča in like (v naših odlomkih denimo bančnika Cecilija Jukunda, glasbenike Mistika, Hloo in Rufa, drogeristko Gavijo Severo ali pa igralca Parisa s “klubom” oboževalcev, imenovanih *Paridiani*) je Lundgrenova osnovala na zgodovinsko izpričanih osebah in ohranjeni topografiji mesta. Že v uvodnih poglavjih, ki smo jih vključili v spodnji izbor, je vzpostavila prepoznaven svojski slog – odsekan, obenem pa poln humorja in besednega poigravanja.